

§ 7.

Pre každých 30 chovancov ustanovený bude jeden učiteľ, pre 15 chovancov, pracujúcich v dielňach, jeden dielovedúci, alebo predný robotník.

§ 8.

Ústav podriadený je odboru pre sociálnu pačlivosť. Dozor nad školstvom má školský odbor a nad technickým výcvikom odbor pre verejné práce, nad mladými previnilcami hlavný štátny zastupiteľ v Košiciach.

§ 9.

Úradníci a zamestnanci doterajšej štátnej polepšovne v Košiciach majú právo žiadať o miesto v nove organizovanom ústave pri verejnom súbehu a majú prednosť pri stejnej kvalifikácii pred inými uchádzačmi.

§ 10.

Prevedením tohoto nariadenia poverujem dočasného hospodárskeho správcu štátnej polepšovne v Košiciach Edmunda Boreka a reorganizáciou technického vzdelania a výcviku v škole i v dielňach technického správcu Gašpara Balušku-Mészároša, odborného učiteľa Štátnej polepšovne v Košiciach.

§ 11.

Nariadenie vstúpi v platnosť ihneď a prevzatie majetku a inventára Štátnej polepšovne má byť prevedené do 15. brezna 1919. S odoslaním do maďarskej ľudovej republiky príslušných chovancov Štátnej polepšovne má sa začať ihneď. Na Slovensko príslušní chovanci prevzatí budú do Ústavu Komenského pre výchovu opustenej mládeže.

V Bratislave, dňa 22. února 1919.

Dr. Šrobár v. r.

Oběžník ze dne 14. července 1919, čís. 2036/I ai. 1919 o reorganizaci zemských a okresních komisí a jim na roveň postavených sdružení na ochranu mládeže.

Všem okresním komisím a jim na roveň postaveným sdružením na ochranu mládeže!

Úkol sociální péče o mládež, která jest pro svou chudobu, osiřelost, opuštěnost, zanedbanost nebo z jiných příčin odkázána ve svém vývoji na pomoc a ochranu veřejnou, převyšuje svými požadavky po stránce finanční, administrativní i výchovné síly a schopnosti jednotlivých obcí, takže tyto nejsou po většině s to, aby samy řádně plnily povinnosti, které jim dosud platné zákony v tom oboru ukládají.

Jest proto v zájmu potřebného zlepšení péče o tyto děti, aby bylo obcím ulehčeno a umožněno plnění tohoto úkolu vydatnou pomocí širších, k tomu způsobilějších územních svazů veřejnoprávních, jakými jsou okresy, země a stát a také dobrovolnou, řádně organisovanou součinností širokých vrstev lidových.

Přesvědčení o této potřebě bylo příčinou, že v jednotlivých zemích a okresích založeny byly zemské a okresní organisace na ochranu mlá-

deže (Zemské a okresní komise a p.) za tím účelem, aby oživily, zorganizovaly a soustředily v sobě veškerou dobrovolnou charitativní činnost na ochranu mládeže, aby jako ústředny této činnosti doplňovaly a podporovaly na základě účinně organisované dělby práce nedostačující veřejnou péči zákonnou a aby svojí spoluprací a svým vnitřním složením umožňovaly nutnou organickou spojitost obou těchto činitelů sociální péče o mládež.

Přes to, že se plně osvědčila správnost základní směrnice, kterou vedeny byly tyto instituce při svém vzniku a přes to, že organisace takto založené konaly po většině úspěšné své poslání, jak to za daných poměrů a v začátcích jejich vývoje bylo vůbec možno, jeví se přece jen potřeba, aby se přistoupilo nyní k jejich přiměřené vnější a vnitřní reorganizaci, kterou by se upravila působnost jejich tak, abyhověla nově nastalým poměrům a potřebám.

K této revisi a případné nové úpravě pobádá především již ta okolnost, že v době válečné i poválečné uvedena byla u nás v život řada nových dobročinných institucí, jako jsou: „České Srdce“, „Československý Červený Kříž“, „Československá péče o děti“ a jiné, jež zabývají se podobnými snahami a úkoly. Následkem toho nastala namnoze škodlivá roztrůstěnost a nepřehlednost a s ní související ne hospodárné využití daných prostředků a sil jak hmotných, tak i duševních a často dokonce i rušivý zmatek, který znesnadňuje a znemožňuje úspěšnou práci v plnění těchto úkolů sociálních. Jest proto třeba, aby poměr těchto nových institucí ke komisím zemským a okresním a jiným podobným sdružením podroben byl vhodné revisi a aby působnost všech byla pak účelně upravena na základě pevně stanoveného programu a dělby práce.

Této nové úpravě vyžadovati bude také dále zvláště změna poměrů, která nastala u nás zřízením republiky Československé a úprava ta bude zejména také nutnou se zřetelem na novou její ústavu, kterou položeny budou pevné základy, o něž opíráti se budou různé obory veřejné správy sociální, a to jak po stránce finanční, tak i administrativní.

Cestou zákonodárnou bude stanoveno, které z úkolů těch a v jaké míře přeneseny budou ve smyslu ustanovení § 20. novely k obecním zřízením na stát, po případě na jeho samostatné útvary správní, jimiž budou pravděpodobně kraje a okresy. A této nové organizaci veřejné správy sociální musí se přizpůsobiti také organisace dobrovolné, charitativní činnosti širokých vrstev lidových. Neboť ta zůstane jistě i budoucně důležitou složkou sociální péče a nepostrádatelnou oporou příslušné činnosti státu, jenž nemůže se v zájmu snadnějšího, levnějšího a spolehlivějšího plnění tohoto úkolu vzdáti vydatné pomoci, kterou mu přináší ona spolupráce nejen po stránce finanční, ale také svou spoluprací tvůrčí a administrativní.

Činnost dosavadních zemských i okresních organisací obmezovala se podle jejich stanov dosud výlučně jen na ochranu péči o mládež. Avšak dítě, potřebující pomoci a ochrany, tvoří pravidelně, pokud není úplně osiřelé a opuštěné, nerozlučnou součást rodiny. A zlepšením životních a jiných sociálních poměrů rodiny zlepšují se přirozeně také podmínky pro zdravý vývoj dítěte. Již z toho jest patrné, že jest záhodno uvážiti, zda by se nedoporučovalo, aby se činnost organisací, pečujících o záchranu dítěte rozšířila i na jiná odvětví péče sociální, jakými jsou: péče chudinská, péče bytová, péče o zamezení alkoholismu, prostituce a jiné. Pro takového rozšíření působnosti zmíněných institucí přimlouvá se zejména také ta okolnost, že pro obstarávání uvedených odvětví péče sociální nejsou dosud po většině vybudovány v jednotlivých okresích, pokud se týče krajích, pevné organisace a že také z důvodů úspornosti a jednotnosti

v zájmu věci bylo by účelno, aby tyto úkoly, zvláště pokud jde o jejich obstarávání místní, soustředěny byly v instituci jediné, která by pro ne zříditi mohla dle potřeby zvláštní odbory pracovní.

Organisace ty mohly by současně fungovati také jako pomocné a výkonné orgány správy státní, se kterou by byly ve stálém styku a organickém spojení. Aby však mohly plniti tyto úkoly spolehlivě a přesně, bylo by třeba, aby byly vesměs opatřeny řádně vypravenými úředníky se schopnými, všestranně vyškolenými, zdatnými silami úředními, na jejichž honorování přispívalo by ministerstvo sociální péče přiměřenými ročními subvencemi, jak to činí již nyní u některých z nich.

Přes to, že není dosud uzákoněna ústava republiky a že nejsou proto také dosud pevně stanoveny základy pro budoucí úpravu veřejné správy sociální, zdá se přece žádoucím, aby již nyní zahájeny byly potřebné porady a rozhovory o tom, jak měla by se budoucně na základě již získaných zkušeností a se zřetelem k poměrům a potřebám právě naznačeným, uspořádati a zorganizovati pomocná sociální práce vrstev občanských, aby mohla býti účinnou oporou a spolehlivým doplňkem příslušné činnosti státní.

Hlavně nabádá k tomu rozsáhlá akce, kterou na záchranu hladovějící československé mládeže podniká v celé republice s neocenitelnou obětavostí a energií americká misse s kapitánem Shawem v čele pode jménem „Československé péče o dítě“, a to za součinnosti všech již trvajících zařízení na ochranu mládeže v naší republice.

Přes to, že se akce ta omezuje jen na opatřování a rozdávání potřebných potravin našim nouzi trpícím dětem, mohly by přece zkušenosti získané při jejím provádění býti v mnohém směru vodítkem při nové reorganisaci této péče sociální. Ježto však akce ta ukončí asi v brzké již době svoji činnost, doporučovalo by se, aby využití její zkušeností k naznačenému účelu stalo se ještě v době jejího trvání.

Nejvhodnějším prostředkem k poradám a rozhovorům, jež by se z načených důvodů zahájiti měly o reorganisaci sociální péče o mládež, byly by asi krajové sjezdy okresních komisí pro péči o mládež i jiných organisací a zařízení podobné snahy sledujících. Předmětem sjezdů těch mohly by býti vedle toho i porady o různých jiných aktuálních otázkách jako jsou: přenesení chudinské péče z obcí na širší územní svazy veřejno-právní, po případě na stát, dále naléhavá úprava výchovné péče o mládež, zpusťlou, organisace péče o kojence, úprava dozoru na děti v cizí péči a jiné. Výsledky porad těchto krajových sjezdů, jež byly pro podobné účely — zejména také pro oživení zájmu pro péči o mládež — již dříve s úspěchem pořádány, byly by pak vodítkem pro konečné řešení těchto otázek.

Doporučuje se proto všem okresním komisím pro péči o mládež, aby v souhlasu s komisemi zemskými a jinými místními organisacemi a zařízeními na ochranu mládeže dohodly se o uspořádání krajových sjezdů k naznačenému účelu. Poněvadž pak rozdělení území státního na jednotlivé kraje není dosud provedeno, mohlo by se pro uspořádání sjezdů těch vzítí za podklad rozdělení na kraje, které pro svoji akci provedla Československá péče o dítě a jednotlivé sjezdy mohly by se konati v místech, ve kterých zřízena jsou krajová ústředí této akce.

Ministerstvo sociální péče žádá, aby okresní komise, působící v obvodě jednotlivých krajů těchto, se dohodly o době sjezdu a aby to včas oznámily ministerstvu sociální péče, jež by se sjezdů rádo zúčastnilo svým delegátem.

Za ministra:

Dr. Tůma v. r.